

روایت عینی مهندس خادمی از چگونگی مدیریت و راهبری سکوی امیر کبیر تا برداشت رویایی نفت از خزر؛

چگونه افسانه امیر کبیر تحقق یافت؟

مهندس خادمی: برای تأمین مصالح کشور و برداشت از ثروت ملی در خزر، خطرها کرده ایم...

دانش نفت: آنچه پیش روی شماست، قصه نیست، حقیقتی است ناب از یک تلاش جهادگونه که در نهایت به واقعیتی عینی و مسلم بدل گشت و آرزوی دیرینه مردم ایران زمین را به منصف ظهور رساند. آری سخن از حفار مردان شرکت حفاری شمال است. این حفار مردان دریادل برای مدیریت و راهبری سکوی نیمه شناور امیر کبیر و رسیدن به منابع عظیم نفت و گاز در آبهای بسیار عمیق دریای خزر خطرها کرده اند و آبروی خویش را بر کف نهاده اند. داستان چگونگی کشف نفت در خزر از زبان کاشفانش بس شنیدنی و هیجان انگیز است. از انتقال پرخطر سکوی به حال خود رها شده ایران خزر (امیر کبیر فعلی) به نقطه صفر مرزی در آبهای خروشان خزر تا تجربه حفاری منحصر به فرد در عمق بیش از ۲۵۰۰ متری دریا و رسیدن به مرغوب ترین نفت دنیا. واقعیتی شنیدنی است که وصف آن در این قلم قطعاً نخواهد گنجید. آن هنگام که هیچ کس ریسک انتقال این سکو از ساحل به میانه های خزر را نمی پذیرفت، آن زمان که سازندگان داخلی و خارجی اش از زیر بار انتقال این سکو شانه خالی کردند و بیم آن می رفت که این سکوی عظیم الجثه پیش از انتقال پوسیده و در همان جا در زیر آب مدفون گردد، سکویی که دوبار توسط مقامات ارشد کشورمان افتتاح شده بود می رفت که پیش از به کارگیری در همان ساحل به تاریخ ببینند! اما در این میان بودند کسانی که با کوله باری از تجربه و تعهد خطر کردند، بودند افرادی که علی رغم بی مهری های فراوان ریسک این انتقال بسیار پرخطر را به جان خریدند و ایثارگرانه تا پای جان ایستادند. ایستادگی و دلاورمردی این عده بود که اینک شاهد کشف نفت در خزر هستیم.

آری همزمان با ایام الله آزاد سازی خرمشهر توسط غیورلان رزمنده در جبهه های حق علیه باطل، شادی این خاطره ی بس بزرگ با شعف تحقق خیال چندده ساله ی برداشت نفت از دریای خزر به دستان حفارمردان مخلص حفاری شمال توامان گشت تا کام ملت ایران بار دیگر شیرین شود. از واقعی شدن افسانه ی راه اندازی سکوی امیر کبیر و رویای دیرینه دست یابی به ثروت ملی در آب های کاسپین! حالا ایران تنها کشوری است در آسیا که فناوری حفاری در آب های عمیق را در اختیار دارد و توانسته دل به اعماق دریا بزند و بی نیاز از خارجی ها آن هم در زمانی دشوار تشدید تحریم دشمنان، امیر کبیر را خود مدیریت و راهبری کند و پرچم پرافتخار توانمندی هایش را در جای جای گیتی به اهتزاز در آورد. اما این دستاورد که کم از کشف نفت بیش از صد سال پیش در مسجد سلیمان نیست، برای مردان میهن پرست و ایثار پیشه ی حفاری شمال پایان کار نیست و آن طور که مهندس هدایت ا... خادمی؛ مدیرعامل مجرب و متعهد حفاری شمال می گوید تنها به بخشی از اهداف خود در خزر رسیده اند و راه درازی در پیش دارند تا تحقق کامل اهداف عالییه ی وزارت نفت ... آن چه در پی می آید ماحصل گفت و گوی دانش نفت با مدیرعامل متعهد، متخصص و پرتجربه شرکت حفاری شمال است که خواندن آن را به خوانندگان فهیم دانش نفت توصیه می کنیم.

میلیون ها دلار هزینه کردند تا در مراسمی این اتفاق را رسانه ای کنند و توانمندی های خود را به جهانیان نشان دهند. در بسیاری از پروژه ها که کارفرماهای خارجی شاهد جلوفتادگی از برنامه توسط پیمانکار هستند، مراتب سپاسگذاری خود را با تقدیر و پاداش اعلام می کنند و این عادات خوب اگر به صورت فراگیر رواج یابد به طور یقین عزم ملی فعالان داخلی را بیشتر از همیشه جزم می کند تا توانمندی های خود را ارتقا بخشند. به عنوان یک نمونه عرض می کنم؛ در سال گذشته کارفرمای خارجی ما در آب های ترکمنستان (شرکت دراگون اویل) به سبب جلوفتادگی از برنامه حفاری حفار مردان حفاری شمال پاداشی یک میلیون و دویست هزار دلاری به کارکنان شرکت اعطا کردند و در سال جاری نیز به دلیل پیشرفت و جلوفتادگی مجدد بر طبق برنامه پاداش ۴۰۰ هزار دلاری به شرکت حفاری شمال تعلق گرفت که به یقین اینگونه تقدیر و تمجیدها در روحیه کارکنان شرکت حفاری شمال تأثیری چشمگیر خواهد گذاشت.

به سحر ۱ اشاره کردید، بفرمایید اکنون این دستگاه کجا مستقر است؟
دستگاه سحر ۱ به محل فرزاد در آب های نیلگون خلیج فارس رسیده و به زودی کار خود را برای شرکت پتروپارس آغاز می کند.
به تازگی سفری به چین داشتید، دستاوردهای این سفر برای حفاری چه خواهد بود؟ چه دستاورد هایی را برای صنعت نفت به همراه خواهد داشت؟

وزارت نفت و توسعه میداین مشترک نیازمند توسعه ناوگان و تجهیزات حفاری است، لذا با سفری به چین نسبت به خریداری دستگاه های حفاری خشکی و دریایی اقدام کردیم تا بتوانیم به تعهدات خود عمل کنیم. خوشبختانه وزارت خانه، وزیر محترم و معاون وی حمایت های خوبی را اعمال کردند تا پس از تجهیز ناوگان با عقد قرارداد و تخصیص پیش پرداخت ها توسعه فعالیت های حفاری شمال را محقق سازند. در چین خرید ۱۰ دستگاه خشکی و ۴ دستگاه دریایی مطرح شد، ۹ دستگاه از ۱۰ دستگاه خشکی را ۲۰۰۰ هزار اسب بخار و یک دستگاه را ۳۰۰۰ اسب بخار داشتیم، دادیم و شرط گذاشتیم که به دلیل نیازمان اولین دستگاه را هر چه زودتر به ما تحویل بدهند، آن ها پذیرفتند و پیگیری های خود را در چین، هندوستان و سنگاپور آغاز کردند تا اگر دستگاهی آماده است و یا در حال آماده سازی است تهیه شود و طی ۱۰ روز آینده اطلاعات نرخ فاینانس را به ما بدهند، با توجه به آن که مبالغ بسیار بالایی بالغ بر ۱ میلیارد دلار در این عرصه نیاز است و با عنایت به این که حفاری شمال به سبب همکاری هایی که صورت داده، از اعتبار مطلوبی در آن کشور برخوردار است، پذیرفتند که بر اساس خواست ما عمل کنند و قرارداد را عملی سازند. در مجموع ۷ دستگاه اول را تا ۸ ماه آینده به ما تحویل می دهند، دستگاه های خشکی به دلیل مشابهت هایی که وجود دارد و ساخت تجهیزات آن در خط تولید است، زودتر آماده می شوند و متعهد شده اند که دستگاه های دریایی را نیز در اسرع وقت تحویل بدهند که بتوانیم دامنه کار خود را در این حوزه توسعه بخشیم.

برداشت از ثروت خود در خزر اقدام کرد، این امر همزمانی با تشدید تحریم ها یافت، دستگاه ها، تجهیزات و عملیات نیمه کاره رها شد و خارجی ها رفتند، معضلات و مشکلات عدیده ای پیش روی ما بود که گذر از هر کدام از آن ها امروز به تجربه ای ارزشمند بدل شده است، در ابتدای کار بسیاری از کارشناسان ما را از حضور در این عرصه منع می کردند، خطرات غرق شدن سکو را گوشزد می کردند و حتی با ناامیدی آن را عبث می دانستند، اما کار برای حفاری شمال با وجود سختی ها غیرممکن نبود، ما باور را سخ داشتیم که نفت خزر حق ملت ایران است. پس از آغاز دوباره ی کار برخی از قطعات و تجهیزات سکوی امیر کبیر از کار افتاده بودند، ناچار شدیم تعدادی را دوباره خریداری کنیم، بخشی را در داخل بسازیم تا کار را از سر گیریم، این که ایران بتواند بی نیاز از خارجی ها نیاز خود را مرتفع کند، به تکنولوژی ها

و صنایع «های تک» دست یابد و خودش امیر کبیر را پس از خروج شرکت خارجی GVA مدیریت و راهبری کند، این موضوع در باور شرکت های خارجی نمی گنجید، آن ها با تبلیغات منفی که می شود، ما را بسیار ناتوان در صنعت و به ویژه صنعت نفت می دانند تا جایی که در برخی سفرها به کشورهای خارجی با تعجب از آن چه که اکنون در ایران می گذرد، یاد می کنند، با تمامی این چالش ها خطر و ریسک این کار را پذیرفتیم، چرا که به حقایق و درستی کار خود باور داشتیم، می خواستیم حق مردم ایران را به آنان بدهیم، هدفمان تأمین منافع ملی و مصالح کشور بود. لذا تمامی خواست های کارفرما را با بهره گیری از توانمندترین نیروها، مدرن ترین تجهیزات و البته با تعهد و اعتقاد خود محقق کردیم. اما آن چه در این میان جاییش خالی ماند، عنایت ویژه و درخور توجه به این دستاورد بود، این رویداد خجسته برپایی جشنی ملی را می طلبد تا دنیا بداند ایران نه تنها عاجز از فعالیت در صنعت نفت نیست و تحریم ها آن را فلج نکرده بلکه دستاوردهایی چنین مغتنم و ارزشمندی را نیز حاصل کرده است، اما حتی شاهد برگزاری یک جشن ساده در محل پایگاه و ارسال نامه تشکر آمیز به کارکنان نبودیم تا انگیزه و قوتی دوچندان به حفارمردانی بدهد که جان بر کف و خالصانه بر روی امیر کبیر کار کردند تا امیر کبیر را که راهاندازی آن افسانه بود مدیریت کنند و ایران نفت خزر را نیز برداشت کند، حال آن که در کشورهای دیگر چنین رسوم پسندیده ای باب است، چینی ها برای تحویل دکل سحر ۱ به ما

پیوست، در شرایط کنونی، دارندگان انرژی در جهان می توانند به توسعه امنیت پایدار کمک کنند، حال که ایران در شمال کشور نیز می تواند نفت و گاز برداشت کند، به طور قطع این تلاش که نتیجه ی آن را پس از ده ها سال شاهد هستیم، به رشد و شکوفایی اقتصادی و رفاهی بیشتر استان های شمالی و در مجموع ایران می انجامد، توانمندی های ایران را در این عرصه در دنیا به نمایش می گذارد و به دنیا اعلام می کند که در صنعت و به خصوص صنعت نفت در تکنولوژی «های تک»، ساخت تجهیزات و نیروی انسانی سرآمد است و در یک کلام براشت نفت از خزر اعتلای صنعت کهن نفت کشورمان، اعتلای اقتصاد و توسعه همه جانبه کشور و بالطبع آن تقویت جایگاه جهانی ایران را به دنبال دارد.

در تشریح تجارب خود و متخصصان و کارکنان حفاری شمال از آغاز پروژه تا دست یابی

به گاز و نفت چه مواردی را قابل ذکر می دانید؟
تجارب فراوانی در مدت کار برای انتقال، پیش راه اندازی، راه اندازی، مدیریت و راهبری، حفاری و کشف نفت و گاز حاصل شد که برای ادامه ی فعالیت ها بسیار ارزشمند است، آن چه که ذکرش پیش از پرداختن به این امر خالی از لطف نیست این است که چه شد که اکنون و پس از ۱۰۴ سال توانستیم به نفت و گازمان در خزر برسیم؟ توجه داشته باشیم که تأمل در این موضوع می تواند پاسخ بسیار مناسبی برای بسیاری از پرسش ها باشد، چرا ایران ۵۰ سال پیش نتوانست به نفت خود در خزر دست یابد؟ آیا اگر این اتفاق در آن زمان می افتاد منابع درآمدی سرشاری را عاید ملت نمی کرد؟ موقعیت شهرهای شمالی متفاوت نبود؟ توسعه اقتصادی چشمگیرتری را شاهد نبودیم؟ بی تردید آن چه که اکنون ما را به نفت رساند که پیش از این صاحب آن نبودیم، تکنولوژی بود، که پس از خروج خارجی ها و به سبب محدودیت هایی که رخ داد با اعتقاد به خودتکایی و خودباوری توانستیم به خودکفایی در آن برسیم. حساسیت منطقه ای که در شمال کشور منابع هیدروکربوری ما در آن متمرکز است و عدم همکاری همسایگان در آن محدوده برای حفاری ایران از دیگر دلایلی است که سبب شد ایران سال ها دیرتر از آن چه که باید به نفت خزر دسترسی پیدا کند، چرا که ما در ساحل و خشکی موفقیت های بسیاری داشتیم و آنچه برایمان دشوار بود مدیریت و راهبری و برخورداری از دستگاه های مدرن حفاری در آب های عمیق بود. از سوی دیگر هنگامی که ایران پیگیرتر از همیشه با هدف

مخزن همان طور که مدیرعامل محترم شرکت نفت خزر عنوان کرده اند؛ نتایج مطالعاتی حاکی از این است که لایه نفتی کشف شده بین ۲۴ تا ۳۰ متر ضخامت دارد و برای شناسایی بیشتر آن عملیات حفاری همچنان ادامه دارد. یکی از وجه تمایزهای این مخزن با مخازن نفت و گاز جنوب کشور در لایه لایه بودن آن است. درخصوص حجم و ذخیره در جای نفت این میدان نیز باید گفت که مخازن هیدروکربوری کشف شده در دریای خزر به صورت لایه لایه روی یکدیگر قرار دارند و همان طور که در گذشته یک لایه گازی آن کشف شده بود، باید بررسی های بیشتری انجام شود تا بتوان رقم درستی درباره ذخیره نفت آن اعلام کرد. برای تخمین رقم صحیح حجم ذخایر میدان همانگونه که مدیرعامل شرکت نفت خزر گفته اند نیاز به حفر چاه های دیگری است تا با حفر چاه های جدید و ارسال اطلاعات آن ها به آزمایشگاه های تخصصی

شرکت ملی نفت ایران حجم دقیق ذخایر این مخزن مشخص شود. همانگونه که پیش از این نیز گفته شده هم اکنون به دلیل رعایت مسایل زیست محیطی، نفت کشف شده از میدان سردار جنگل در سطح آب سوزانده می شود اما آنچه که حایز اهمیت است؛ اما آنچه که حایز اهمیت است؛ اینک ایران نه تنها به منابع غنی خود در خزر مانند همسایگان شمالی خود دست یافته است بلکه اولین کشور آسیایی برخوردار از این صنعت است که با مدیریت و راهبری یک دستگاه فوق پیشرفته توسط خبرگان صنعت نفت و حرکت در مسیر تحقق تمام برنامه های کارفرما و مطابق با اهداف نفت خزر، بومی سازی دانش حفاری در آب های عمیق به تعداد محدودی از کشورهای جهان پیوسته است که این تخصص را دارا هستند و از این به بعد می توانیم این خدمات خود را به دنیا صادر کنیم و نه فقط به آن ها وابسته نیستیم بلکه این بار کشورهای خارجی هستند که نیازمند ارائه خدمات حفاری ما هستند. اکنون ۵۵۰ روز است که امیر کبیر با فعالیت نیروهای داخلی و به ویژه جوانان غیور صنعت نفت ایران بدون توقف کار می کند و تا حصول نتیجه نهایی نیز ادامه خواهد داشت.

آقای مهندس خادمی، به ظن شما آیا کشف نفت در خزر با تقویت جایگاه کنونی ایران در منطقه و جهان در ارتباط است؟
مسلماً قطع یقین دست یابی ایران به منابع نفت و گاز حفظ، تثبیت، تقویت و ارتقا جایگاه فعلی ایران را در منطقه و جهان در پی دارد، ایران صد و چهار سال پیش به کشورهای صاحب انرژی

کشف نفت در دریای خزر، رویای شیرینی که حفاری شمال آن را مقارن با ایام آزاد سازی خرمشهر به دست رزمندگان اسلام، به واقعیت بدل کرد را به شما و حفارمردان شرکت تریک می گویم، در ابتدای گفتگو از محل و مختصات مخزن نفتی و شرایط فعلی آن سخن بگویید.
پیش از هر چیز روشن شدن مشعل سکوی امیر کبیر پس از این که حفاری هادر دریای خزر بعد از گاز به نفت رسید را به وزیر نفت، معاون محترم وی، مدیرعامل محترم شرکت نفت خزر، حفارمردان کشور و عموم ملت ایران تهنیت می گویم، این رویداد خجسته که پس از گذشت ۱۰۴ سال از کشف نخستین چاه نفت در ایران محقق شد، اتفاقی مهم و ارزشمند برای کشورمان است. پس از خروج شرکت های خارجی از ایران به سبب تشدید تحریم ها، به دلیل اهمیت و حساسیت برداشت ایران از ثروت ملی خود در آب های خزر بر آن شدیم تا با استفاده از توانمندی های داخلی، تجهیزاتی که خریداری شده بود و ساخت آن چه که امکان تولید آن در کشور بود با بومی سازی دانش فنی و علمی حفاری در آب های عمیق دستیابی به نفت و گاز خزر را که به افسانه ای دور از دسترس تبدیل شده بود، واقعیت و عینیت بخشیم که بحمدالله پس از تلاش مجدانه و کوشش شبانه روزی موفق شدیم. آن چه که تاکنون قطعیت یافته و وزیر محترم نفت و مدیرعامل شرکت نفت خزر هم عنوان کرده اند، این است که نفت خزر بی تردید در دنیا بی نظیر و در ردیف مرغوب ترین نفت های دنیاست. همانطور که اواسط آذر سال گذشته اعلام شد یک میدان جدید گازی در آب های دریای خزر کشف شد که از نظر موقعیت جغرافیایی این میدان در انتهای بخش مرزی و در عمق ۷۰۰ متری آب های دریای خزر قرار دارد و یک میدان مستقل است و در آب های حاکمیتی ایران در دریای خزر قرار گرفته است و با هیچ یک از کشورهای همسایه مشترک نیست. طبق مطالعات نظری و برآورد تقریبی، حدود ۵۰ تریلیون فوت مکعب گاز و ۷ میلیارد بشکه نفت در میدان سردار جنگل وجود دارد. از دیگر اموری که در خزر با هدف برداشت از منابع هیدروکربوری پس از کشف گاز صورت گرفت، آغاز ساخت پایگاه پشتیبانی و صنعتی میدان سردار جنگل نیز در منطقه رودسر استان گیلان بود که دی ماه سال ۹۰ انجام شد تا براساس برنامه ریزی هادر این پایگاه، تاسیسات فرآورشی جانبی، انبارها، نیروگاه ها، واحدهای ذخیره مواد شیمیایی و تاسیسات اطفای حریق این میدان ساخته شود. در باره سکویی که متخصصان و کارکنان حفاری شمال با کار شبانه روزی بر روی آن موفق به کشف ذخائر در خزر شدند باید بگویم که سکوی نیمه شناور ایران امیر کبیر با وزنی در حدود ۱۵۰۰۰ تن سنگین ترین سازه دریایی کشور است که قادر به تولید بیش از ۱۱ مگاوات برق است و امکان اقامت ۱۲۰ نفر بر روی آن فراهم است. این سکو قادر به حفاری در آبهای تا عمق ۱۰۰۰ متر بوده و همچنین قابلیت حفاری از کف دریا تا عمق ۶۶۰۰ متری را دارد. تثبیت موقعیت سکو در محل حفاری توسط ۸ لنگر ۲۰ تنی و زنجیر انجام شده و در برابر طوفان های دریایی مقاوم است. حفاری شمال با مدیریت و راهبری تماماً ایرانی بر روی این سکو توانست ایران را از سهم خود در خزر برخوردار کند. درباره